

Dosarul nr.3ra-998/22
2-20107543-01-3ra-28092022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud: G.Cazacu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: Gh.Mîra, A.Bostan, Gr.Dașchevici)

DECIZIE

23 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Ala Cobăneanu
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Aliona Miron

examinând recursul depus de Ilarion Calistru, reprezentat de avocatul Iulian Cașu,

în cauza de contencios administrativ, la acțiunea în obligare depusă de Ilarion Calistru către Casa Națională de Asigurări Sociale privind obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil, de calculare și achitare a pensiei anticipate pentru limita de vârstă,

împotriva deciziei din 21 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La data de 1 septembrie 2020, Ilarion Calistru a depus cerere de chemare în judecată în ordinea contenciosului administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil, de calculare și achitare a pensiei anticipate pentru limita de vârstă.

În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamantul a invocat că a înaintat mai multe cereri către Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect. Botanica, mun. Chișinău, inclusiv și față de Casa Națională de Asigurări Sociale prin care a solicitat acordarea pensiei anticipate pentru limita de vârstă.

Reclamantul a menționat că, deși a prezentat toate actele necesare confirmării stagiului de cotizare, care demonstrează faptul că se include în categoria persoanelor care pot beneficia de pensie anticipată pentru limita de vârstă, până în prezent, nu i-a fost acordată pensie anticipată pentru limita de vârstă.

Astfel, în vederea soluționării pe cale amiabilă a litigiului, la data de 29 iunie 2020 a expediat în adresa pârâtei cerere prealabilă, prin care a solicitat achitarea

pensiei anticipate pentru limita de vârstă, cu calcularea acesteia începând cu data de 12 septembrie 2017.

Prin răspunsul din 3 august 2020, recepționat de reclamant la data de 10 august 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale a refuzat în calcularea și achitarea reclamantului a pensiei anticipate pentru limita de vârstă.

În opinia sa, decizia organului de pensionare prin care i-a fost refuzată calcularea și achitarea pensiei anticipate pentru limita de vârstă și răspunsul organului ierarhic superior prin care i-a fost respinsă cererea prelabilă sunt neîntemeiate, ilegale și bazate pe interpretarea eronată a legislației în vigoare, motiv pentru care s-a adresat cu prezenta acțiune în obligare.

Ilarion Calistru a depus prezenta cerere de apărare a drepturilor pretins încălcate, solcitând obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a-i calcula și achita pensia anticipată pentru limita de vârstă, începând cu data de 12 septembrie 2017.

Prin hotărârea din 9 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, acțiunea în contencios administrativ formulată de Ilarion Calistru a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

La data de 15 iunie 2021, în cadrul termenului de atac instituit de art. 232 alin. (1) din Codul administrativ, Ilarion Calistru, reprezentat de avocatul Iulian Cașu a depus apel împotriva hotărârii din 9 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, care la data de 1 octombrie 2021 în cadrul termenului de atac instituit de art. 232 alin. (2) din Codul administrativ, a fost completat cu motivare, solicitând admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii instanței de fond cu emiterea unei decizii noi, de admitere a acțiunii.

Prin decizia din 21 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul depus de Ilarion Calistru, reprezentat de avocatul Iulian Cașu și a fost menținută hotărârea din 9 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Invocând ilegalitatea și netemeinicia deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond, la data de 23 iunie 2022, Ilarion Calistru, reprezentat de avocatul Iulian Cașu le-a contestat cu recurs preliminar, care ulterior la data de 16 septembrie 2022 a fost completat cu motivare, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel ce constituie obiectul prezentului recurs cu pronunțarea unei decizii noi, de admitere a acțiunii.

În susținerea recursului s-au indicat motivele de drept și de fapt invocate în acțiunea în obligare și în motivarea apelului anexate la dosar, invocându-se repetat că în stagiul de cotizare al reclamantului urmează a fi incluse perioadele: 1 septembrie 1977 – 1 mai 1982 în care Ilarion Calistru și-a făcut studiile la Institutul Agrar din Chișinău; 1 iunie 1978 – 23 februarie 1981 în care Ilarion Calistru a activat la Grădinița nr. 56 din r-nul Frunze, mun. Chișinău; 18 august 1988 – 1 noiembrie 1994, în care Ilarion Calistru a activat în cadrul Parcului Urban de Autobuze nr. 2 din Chișinău; 19 iulie 2002 – 12 februarie 2007 – în care Ilarion Calistru a activat în cadrul Parcului Urban de Autobuze nr. 2 din Chișinău; 1 martie 2007 – 17 octombrie 2016, în care Ilarion Calistru a activat oficial în calitate de șofer în or. Moscova, Federația Rusă.

Cu referire la perioada de activitate realizată de recurent în Federația Rusă (1 martie 2007 – 17 octombrie 2016), aceasta prin prisma art. 6 alin. (2) din Acordul

încheiat între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Federației Ruse privind garanțiile drepturilor cetățenilor în domeniul asigurării cu pensii, urmează a fi inclusă în stagiul de cotizare a reclamantului. Or, careva impedimente în acest sens nu au existat.

Colegiul notează că în scopul asigurării unui proces echitabil în ordine de recurs, într-un termen rezonabil, la data de 28 septembrie 2022 a remis intimății Casa Națională de Asigurări Sociale copia recursului, creându-i astfel condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procesului în recurs, cât și i-a acordat posibilitatea de a interveni cu concluzii scrise (f.d.124).

Cu toate că, a recepționat corespondența în data de 30 septembrie 2022, intimata până la data examinării recursului, nu a făcut uz de dreptul de a depune referință.

La etapa examinării procedurii de admisibilitate a recursului, prin prisma articolului 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție a verificat dacă actul judecătoresc de dispoziție recurat poate constitui obiectul recursului, dacă cererea dedusă judecății este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost depusă în termen.

Colegiul reține că obiectul prezentului recurs se referă la decizia din 21 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, emisă ca instanță de apel, care intră în categoria de acte specificate în articolul 244 alin. (1) din Codul administrativ (f.d.105). Totodată, cererea de recurs nu este depusă în mod repetat, fiind depusă de către o persoană împuternicită – avocatul Iulian Cașu în interesele și pentru Ilarion Calistru, conform mandatului avocațial din 25 iunie 2020, pe verso fiind indicat expres împuternicirea avocatului de a ataca hotărârea judecătorească (f.d.25).

Cu referire la termenul de depunere a recursului, completul de admisibilitate relevă prevederile art. 245 din Codul administrativ, potrivit cărora recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că decizia instanței de apel a fost adoptată la data de 21 iunie 2022 (f.d.105) și recepționată de către reprezentantul recurentului Ilarion Calistru, avocatul Iulian Cașu în data de 7 septembrie 2022 (f.d.114 verso).

Astfel, atât recursul preliminar depus la data de 23 iunie 2022 (f.d.115), cât și motivarea acestuia prezentată la data de 16 septembrie 2022 (f.d.119) sunt în termen.

La data de 2 noiembrie 2022, examinând admisibilitatea recursului depus de Ilarion Calistru, reprezentat de avocatul Iulian Cașu împotriva deciziei din 21 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, completul de admisibilitate specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și

de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție fără a prejudicia fondul a dispus examinarea acestuia, în complet de cinci judecători.

În conformitate cu art. 247 din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, Curtea Supremă de Justiție poate decide citarea participanților la proces.

În speță, Colegiul nu consideră oportun de a cita participanții la proces și reprezentanții acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele invocate în recurs, deoarece criticele recurentului Ilarion Calistru, reprezentat de avocatul Iulian Cașu au fost expuse cu suficientă claritate, iar intimata Casa Națională de Asigurări Sociale deși a avut posibilitatea de a interveni cu concluzii scrise, până la data examinării recursului, nu a făcut uz de acest drept.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, cu emiterea unei noi decizii, de admitere a acțiunii.

În motivarea concluziei enunțate se rețin următoarele argumente.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. c) din Codul administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție casează integral decizia instanței de apel și emite o nouă decizie.

Totodată, conform art. 22 alin. (1) din Codul administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sînt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

Iar potrivit art. 194 alin. (2) din Codul administrativ, în procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.

În temeiul art. 244 alin. (2) în coroborare cu art. 231 alin. (2) din Codul administrativ, pentru procedura de recurs se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva. Pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

La rândul său, în corespundere cu art. 219 alin. (1) – (3) din același cod, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. Instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces.

Din actele și lucrările dosarului prezentate și necontestate de părți, dar și determinate de instanțele de judecată în fazele procesuale anterioare se atestă că reclamantul – recurent Ilarion Calistru la data de 7 septembrie 2017, 20 aprilie 2018 și 17 iulie 2018 a înaintat mai multe cereri către Casa Teritorială de Asigurări

Sociale sect. Botanica, mun. Chișinău, prin care a solicitat acordarea pensiei anticipate pentru limita de vârstă (f.d.7,42,51 dosar administrativ).

La fel, s-a constatat că, prin deciziile nr. 94/2017/50472 din 18 septembrie 2017, nr. 94/2018/45148 din 18 mai 2018 și nr. 94/2018/47353 din 25 iulie 2018, Casa Teritorială de Asigurării Sociale sect. Botanica i-a refuzat reclamantului în stabilirea pensiei, pe motiv că ultimul nu a întrunit condițiile pentru obținerea dreptului la pensie anticipată, și anume, solicitantul nu a realizat stagiul complet de cotizare prevăzut la art. 42 alin. (1) de 33,5 ani, ci doar de 26,2 ani (f.d.8,40-41,49-50 dosar administrativ).

Tot actele cauzei atestă că, la data de 21 martie 2019 și la data de 10 aprilie 2019 reclamantul Ilarion Calistru s-a adresat către Casa Națională de Asigurări Sociale cu cereri în vederea recalculării pensiei anticipate pentru limita de vârstă, însă potrivit răspunsurilor nr. 10/13-19 din 21 martie 2019 și nr. 27/32-19 din 10 aprilie 2019, Casa Națională de Asigurării Sociale i-a refuzat reclamantului în stabilirea pensiei, motivând că, perioada în care Ilarion Calistru a activat în Federația Rusă (2007 – 2016), nu poate fi inclusă în stagiul de cotizare la calcularea pensiei, deoarece din 30 octombrie 1985 reclamantul avea domiciliul în Republica Moldova și nu a fost o persoană strămutată din Federația Rusă, respectiv dânsul nu cade sub incidența Acordului încheiat între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Federației Ruse privind garanțiile drepturilor cetățenilor în domeniul asigurării cu pensii (f.d.1-2, 3 dosar administrativ).

Nefiind de acord cu deciziile organului de asigurări sociale, Ilarion Calistru s-a adresat către Casa Națională de Asigurări Sociale cu cerere prealabilă prin care a solicitat achitarea în contul său a pensiei anticipate pentru limita de vârstă, cu calcularea acesteia începând cu data de 12 septembrie 2017 (f.d.6).

Prin răspunsul nr. C-1478/20 din 3 august 2020, Casa Națională de Asigurării Sociale a respins cererea reclamantului privind recalcularea și achitarea pensiei anticipate pentru limita de vârstă, comunicând că potrivit art. 170 din Codul administrativ, nu există temei de reexaminare a cererii înaintate repetat (f.d.8).

Considerând că decizia organului de pensionare prin care i-a fost refuzată calcularea și achitarea pensiei anticipate pentru limita de vârstă și răspunsul organului ierarhic superior prin care i-a fost respinsă cererea prealabilă sunt neîntemeiate, ilegale și bazate pe interpretarea eronată a legislației în vigoare și îi lezează dreptul la proprietate consfințit în art. 1 din Protocolul nr. 1, art. 46 din Constituția Republicii Moldova, precum și dreptul la asistență și protecție socială garantat de art. 47 al Constituției RM, reclamantul Ilarion Calistru s-a adresat instanței de judecată cu prezenta cerere de apărare a drepturilor pretins încălcate, solicitând obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a-i calcula și achita pensia anticipată pentru limita de vârstă, începând cu data de 12 septembrie 2017.

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prima instanță având ca obiect obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil, de calculare și achitare a pensiei anticipate pentru limita de vârstă, a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii, pe care a respins-o ca fiind neîntemeiată (f.d.66-69).

La rândul său, soluția instanței de fond a fost menținută de Curtea de Apel Chișinău, care în susținerea motivării sale a constatat că instanța de fond a ajuns la

o concluzie corectă despre netemeinicia acțiunii reclamantului. Or, în perioada 2007-2016 care se solicită a fi inclusă în stagiul de cotizare, reclamantul Ilarion Calistru a activat în Federația Rusă în temeiul contractelor de muncă încheiate pe durată determinată, fără a fi radiat din evidență de la locul de domiciliu din Republica Moldova. În astfel de circumstanțe, instanța de apel a reținut ca fiind corecte constatările instanței de fond precum că reclamantul prin prisma prevederilor Acordului din 10 februarie 1995 încheiat între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Federației Ruse privind garanțiile drepturilor cetățenilor în domeniul asigurării cu pensii, nu dispunea de statul de persoană strămutată, motiv pentru care stagiul de muncă realizat în Federația Rusă, nu urmează a fi cumulat la stagiul de muncă din Republica Moldova care constituie în total 26 ani și 2 luni.

Respectiv, reclamantul nu a confirmat stagiul necesar de cotizare pentru stabilirea pensiei anticipate stabilit anterior prin art. 15/1 alin. (1) din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998, normă care ulterior a fost abrogată prin Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.156/1998 privind sistemul public de pensii nr. 317 din 22 decembrie 2017 (în vigoare din 05.01.2018).

Curtea de Apel Chișinău a apreciat ca neîntemeiat argumentul apelului că, prima instanța nu a ținut cont de prevederile art. 6 alin. (2) din Acordul încheiat între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Federației Ruse privind garanțiile drepturilor cetățenilor în domeniul asigurării cu pensii, prin prisma căruia, în stagiul de cotizare urmează să fie inclusă perioada în care reclamantul a activat pe teritoriul Federației Ruse. Or, prevederile Acordului nu se extind asupra persoanelor care au avut domiciliu doar pe teritoriul R. Moldova, dar la realizarea dreptului la pensie confirmă stagiul de muncă în Federația Rusă, nefiind persoane strămutate cu domiciliu în acest stat.

Prin urmare, acel fapt că, în perioada 2007-2016, apelantul nefiind strămutat în Federația Rusă, a activat în cadrul acestui stat, nu-i oferă posibilitate de a beneficia de prevederile art. 6 alin. (2) din Acordul enunțat.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios, consideră că soluția dată de către instanțele judecătorești este greșită.

În corespundere cu art. 224 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, examinând acțiunea în contencios administrativ în fond, instanța de judecată adoptă hotărâre prin care în baza unei acțiuni în obligare, anulează în tot sau în parte actul administrativ individual de respingere a solicitării sau o eventuală decizie adoptată în procedura prealabilă și obligă autoritatea publică să emită un act administrativ individual, dacă revendicarea pretenției reclamantului de emitere a actului este întemeiată.

Astfel, pentru justa soluționare a speței, instanțele urmau să stabilească dacă Ilarion Calistru beneficiază de dreptul de a pretinde la stabilirea anticipată a pensiei pentru limita de vârstă conform stării de fapt și prevederilor legale.

Potrivit Legii nr. 290 din 16 decembrie 2016 pentru modificare și completarea unor acte legislative, art. 9 din Legea privind sistemul public de pensii

nr. 156 din 14 octombrie 1998 s-a completat în final cu literele d) și e) având următorul cuprins: d) pensie specială; e) pensie anticipată pentru limită de vârstă.

Totodată, Legea privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14 octombrie 1998 s-a completat cu articolul 15¹ având următorul cuprins: pensia anticipată pentru limită de vârstă, potrivit căruia, asiguratul care începând cu 1 iulie 2017 a realizat stagiul complet de cotizare prevăzut la art. 42 alin. (1), pentru bărbați – 33 ani 6 luni, poate solicita stabilirea anticipată a pensiei pentru limită de vârstă cu cel mult trei ani înaintea împlinirii vârstei standard de pensionare de 63 de ani pentru bărbați și femei. La calcularea stagiului de cotizare necesar acordării pensiei anticipate pentru limită de vârstă nu se iau în calcul perioadele necontributive prevăzute la art. 5 alin. (2) și art. 50 alin. (1) lit. d) și e). Cuantumul pensiei anticipate se stabilește în aceleași condiții în care se stabilește cel al pensiei pentru limită de vârstă. La data îndeplinirii cumulative a condițiilor pentru acordarea pensiilor pentru limită de vârstă prevăzute la art. 15 alin. (1) se acordă, la cerere, pensie pentru limită de vârstă prin adăugarea perioadelor necontributive asimilate și a celor contributive.

În temeiul Legii privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14 octombrie 1998, Guvernul la data de 21 martie 2017 a hotărât de a aproba Regulamentul privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor.

Conform pct. 12 din Hotărârea Guvernului nr. 165 din 21 martie 2017 pentru aprobarea Regulamentului privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, pensia anticipată pentru limită de vârstă poate fi acordată, la solicitarea asiguratului, cu cel mult trei ani înaintea împlinirii vârstei standard de pensionare de 63 de ani pentru bărbați și femei, cu condiția confirmării stagiului complet de cotizare prevăzut la art. 42 alin. (1) din Legea privind sistemul public de pensii.

Articolul 41 alin. (1) din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14 octombrie 1998 indică că începând cu 1 iulie 2019, se stabilește vârsta standard de pensionare de 63 de ani pentru bărbați și, începând cu 1 iulie 2028, vârsta standard de pensionare de 63 de ani pentru femei. Atingerea acestor vârste se realizează prin creșterea anuală a vârstelor standard de pensionare, conform eșalonării prevăzute în tabelul nr. 2.

În conformitate cu art. 42 alin. (1) din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14 octombrie 1998, începând cu 1 iulie 2017 stagiul complet de cotizare pentru bărbați se stabilește de 33 ani 6 luni, iar începând cu 1 iulie 2018, stagiul complet de cotizare pentru bărbați se stabilește de 34 de ani, iar pentru femei începând cu 1 iulie 2024, conform eșalonării prevăzute în tabelul nr. 5.

Potrivit Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii nr. 317 din 22 decembrie 2017 art. 15¹ pensia anticipată pentru limită de vârstă s-a abrogat.

Art. II. alin. (1) al Legii nr. 317 din 22 decembrie 2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii indică că persoanele care, la momentul intrării în vigoare a prezentei legi, întrunesc condițiile de stabilire anticipată a pensiei pentru limită de vârstă prevăzute la art. 15¹ din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii își

vor putea exercita acest drept în condițiile menționate și după intrarea în vigoare a prezentei legi.

Instanța de recurs reține că pentru stabilirea pensiei anticipate pentru limita de vârstă, solicitantul urmează să întrunească cumulativ două condiții: vârsta necesară în vederea stabilirii pensiei anticipate pentru limita de vârstă de cel puțin 60 ani, cum prevede pct. 12 din Hotărârea Guvernului nr. 165 din 21 martie 2017 pentru aprobarea Regulamentului privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor și confirmarea stagiului complet de cotizare prevăzut la art. 42 alin. (1) din Legea privind sistemul public de pensii, care în anul 2017 pentru bărbați a constituit 33 ani 6 luni.

Cu referire la primul criteriu pentru stabilirea pensiei anticipate pentru limita de vârstă, Colegiul reține că din materialele cauzei se constată că Ilarion Calistru la data primei adresări cu cerere către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Botanica, mun. Chișinău pentru stabilirea pensiei anticipate pentru limita de vârstă, și anume, la data de 7 septembrie 2017, avea vârsta de 60 de ani.

Astfel, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează că Ilarion Calistru la data depunerii cererii întrunea criteriul cu privire la vârsta necesară în vederea stabilirii pensiei anticipate pentru limita de vârstă de cel puțin 60 ani, deoarece este născut la xxxx. Deci, la momentul depunerii cererii – 7 septembrie 2017, acesta avea vârsta de 60 ani.

Cu referire la al doilea criteriu pentru stabilirea pensiei anticipate pentru limita de vârstă, confirmarea stagiului complet de cotizare prevăzut la art. 42 alin. (1) din Legea privind sistemul public de pensii care începând cu 1 iulie 2017 până în data de 30 iunie 2018 a constituit 33 ani 6 luni, Colegiul reține că conform actelor anexate la dosarul de pensionare a reclamantului Ilarion Calistru, în stagiul de cotizare a acestuia au fost incluse următoarele perioade confirmate prin înscrierile din carnetul de muncă, certificate de salariu și prin datele din contul personal de asigurări sociale ale persoanei asigurate, ce se conțin în sistemul informațional al Casei Naționale de Asigurări Sociale, după cum urmează: a) 2 martie 1976 – 30 aprilie 1976; 1 iulie 1976 – 31 august 1976; 1 mai 1977 – 31 august 1977 activând la „SCO Молдплодоовощпром” conform certificatului de salariu; b) 15 ianuarie 1979 – 15 aprilie 1980; 15 august 1980 – 15 decembrie 1980 activând în cadrul „РОНО”; c) 3 iunie 1982 – 23 septembrie 1985 a activat în colhozul „Скынтея”; d) 1 noiembrie 1985 – 3 decembrie 1985 a activat la „Молдиншампанкомбинат”; e) 1 noiembrie 1985 – 1 februarie 1988 a activat în cadrul „Institutului de genetică, fiziologie și protecția a plantelor”; f) în perioada 2 februarie 1988 – 14 august 1988 a activat în cadrul „Grădinii Botanica”; g) 18 august 1988 – 21 august 1988, 30 ianuarie 1989 – 30 noiembrie 1999 a activat în cadrul „Parcului de autobuz nr.2 din Chișinău”; h) 1 ianuarie 2000 – 13 martie 2005, 22 martie 2005 – 5 aprilie 2005, 18 aprilie 2005 – 23 ianuarie 2006, 1 februarie 2006 – 7 decembrie 2006, 14 decembrie 2006 – 17 decembrie 2006, 30 decembrie 2006 – 28 februarie 2007 a activat în cadrul „Parcului Urban de Autobuz” conform extrasului din cont, iar în total fiind confirmat un stagiul de

cotizare de 26,2 ani (f.d.10-31,32,33-38,43-44,45,46,47,48,52-53,54,55-56,57,58,59-60,61, dosar administrativ),

Totodată, atât organul de asigurări sociale, cât și instanțele de judecată au conchis că perioada de activitate realizată de Ilarion Calistru în Federația Rusă, de la 1 martie 2007 – 2 martie 2008, 13 martie 2008 – 16 ianuarie 2009, 27 ianuarie 2009 – 21 ianuarie 2010, 19 februarie 2010 – 29 decembrie 2010, 6 aprilie 2011 – 16 februarie 2012, 4 aprilie 2012 – 28 ianuarie 2013, 30 ianuarie 2013 – 20 noiembrie 2013, 9 decembrie 2013 – 27 septembrie 2015 și 28 octombrie 2015 – 17 octombrie 2016, (în total 7 ani 9 luni 9 zile) nu urmează a fi inclusă în stagiul de cotizare la stabilirea pensiei anticipate pentru limita de vârstă, deoarece reclamantul Ilarion Calistru a activat în Federația Rusă în temeiul contractelor de muncă încheiate pe durată determinată, fără a fi radiat din evidență de la locul de domiciliu din Republica Moldova, motiv pentru care reclamantul prin prisma prevederilor Acordului din 10 februarie 1995 încheiat între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Federației Ruse privind garanțiile drepturilor cetățenilor în domeniul asigurării cu pensii, nu dispunea de statul de persoană strămutată, deci stagiul de muncă realizat în Federația Rusă, nu urmează a fi cumulat la stagiul de muncă din Republica Moldova care constituie în total 26 ani și 2 luni.

La acest capitol, Colegiul reține art. 9 din Legea nr. 489 din 8 iulie 1999 privind sistemul public de asigurări sociale, potrivit căruia constituie stagiul de cotizare perioadele în care pentru persoană au fost plătite contribuții de asigurări sociale în sistemul public din Republica Moldova, precum și din altă țară, în condițiile stabilite prin acordurile sau convențiile internaționale la care Republica Moldova este parte. Drepturile de asigurări sociale cuvenite în sistemul public din Republica Moldova se transferă, în condițiile reglementate prin acordurile și convențiile internaționale la care Republica Moldova este parte, în țara în care asiguratul își stabilește domiciliul sau reședința. Prestațiile de asigurări sociale aferente drepturilor prevăzute la alin. (2) pot fi transferate în altă țară, în condițiile reglementate prin acordurile și convențiile internaționale la care Republica Moldova este parte, în moneda țării respective sau în o altă monedă asupra căreia s-a convenit.

În pct. 69 din Regulamentul privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiei, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 165 din 21 martie 2017, se menționează că stagiul de cotizare realizat până la introducerea evidenței individuale de asigurări sociale (până la 01 ianuarie 1999) se confirmă prin carnetul de muncă sau prin alte documente eliberate în modul stabilit.

Prevederile pct. 66 din Regulamentul menționat, stabilesc că pentru persoanele care au desfășurat activități peste hotarele republicii și au fost supuse asigurărilor sociale în aceste state, perioada de lucru peste hotare li se include în stagiul de cotizare, dacă aceasta este prevăzut în acordurile încheiate între Republica Moldova și aceste țări sau în convențiile internaționale.

În contextul normelor citate supra, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reiterează că, la 1 septembrie 2020 Ilarion Calistru a depus cerere de chemare în judecată, solicitând

obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a-i calcula și achita pensia anticipată pentru limita de vârstă, începând cu data de 12 septembrie 2017, inclusiv cu includerea în stagiul de cotizare a perioadei de activitate realizată în Federația Rusă.

La acest capitol, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează că, conform art. 1 din Acordul nr. 195 din 10 februarie 1995, încheiat între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Federației Ruse privind garanțiile drepturilor cetățenilor în domeniul asigurării cu pensii, noțiunea de „cetățeni” se definește ca fiind persoane care domiciliază permanent pe teritoriul Republicii Moldova sau Federației Ruse și asupra cărora se extinde legislația acestor state în domeniul asigurării cu pensii.

Tot aici, noțiunea de „domiciliu permanent” se definește ca fiind locul permanent sau predominant de trai al cetățenilor, determinat sau recunoscut ca atare de legislația statului respectiv.

Art. 2 din Acordul nr. 195 din 10 februarie 1995, încheiat între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Federației Ruse privind garanțiile drepturilor cetățenilor în domeniul asigurării cu pensii, statuează că, asigurarea cu pensii a cetățenilor Republicii Moldova și a cetățenilor Federației Ruse, precum și a membrilor lor de familie se efectuează conform legislației statului, pe teritoriul căruia domiciliază.

Conform art. 4 din Acordul menționat, încheiat între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Federației Ruse, în domeniul asigurării cu pensii părțile acordă drepturi egale cu ale propriilor cetățeni cetățenilor care își au domiciliu permanent pe teritoriul lor, inclusiv celor care s-au strămutat (au sosit) din cealaltă Parte.

Iar, în corespundere cu art. 6 din Acordul nominalizat, stabilirea pensiilor cetățenilor ambelor state se efectuează la domiciliul lor permanent. La constatarea dreptului la pensie, inclusiv la pensiile în condițiile avantajoase și pentru vechimea în muncă, se ia în considerare vechimea (asigurată) în muncă, obținută conform legislației ambelor state, inclusiv în perioada de până la intrarea în vigoare a prezentului Acord, precum și pe teritoriul statelor, care până la 31 decembrie 1991 intrau în componenta URSS. Pentru cetățenii unui stat, care și-au stabilit domiciliul pe teritoriul celuilalt stat și care au lucrat după strămutare, cuantumul pensiei se calculează din salariul (venitul) avut după strămutare.

Reieșind din normele de drept nominalizate supra, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează că în speță, pentru a include în stagiul total de cotizare la stabilirea pensiei anticipate pentru limita de vârstă și stagiul de cotizare realizat în Federația Rusă pe perioada de la 1 martie 2007 – 2 martie 2008, 13 martie 2008 – 16 ianuarie 2009, 27 ianuarie 2009 – 21 ianuarie 2010, 19 februarie 2010 – 29 decembrie 2010, 6 aprilie 2011 – 16 februarie 2012, 4 aprilie 2012 – 28 ianuarie 2013, 30 ianuarie 2013 – 20 noiembrie 2013, 9 decembrie 2013 – 27 septembrie 2015 și 28 octombrie 2015 – 17 octombrie 2016 (în total 7 ani 9 luni 9 zile), recurentul Ilarion Calistru urma să prezinte organului abilitat în stabilirea pensiei,

documente pertinente ce ar confirma faptul că dânsul a avut domiciliul permanent pe teritoriul Federației Ruse și că din sumele salariilor de care a beneficiat Ilarion Calistru în Federația Rusă au fost transferate contribuțiile de asigurări sociale în fondul de pensii al Federației Ruse.

Colegiul reține prin prisma art. 195 din Codul administrativ în coroborare cu art. 123 alin. (6) din Codul de procedură civilă, că organul de asigurări sociale pe tot parcursul examinării cauzei în fond și în apel nu a negat faptul că recurentul Ilarion Calistru a activat în Federația Rusă în perioada de la 1 martie 2007 – 2 martie 2008, 13 martie 2008 – 16 ianuarie 2009, 27 ianuarie 2009 – 21 ianuarie 2010, 19 februarie 2010 – 29 decembrie 2010, 6 aprilie 2011 – 16 februarie 2012, 4 aprilie 2012 – 28 ianuarie 2013, 30 ianuarie 2013 – 20 noiembrie 2013, 9 decembrie 2013 – 27 septembrie 2015 și 28 octombrie 2015 – 17 octombrie 2016 (în total 7 ani 9 luni 9 zile) și a efectuat plățile contribuțiilor de asigurări sociale în fondul de pensii al Federației Ruse, ci doar a invocat că în perioada 2007-2016 care se solicită a fi inclusă în stagiul de cotizare, reclamantul Ilarion Calistru a activat în Federația Rusă în temeiul contractelor de muncă încheiate pe durată determinată, fără a fi radiat din evidență de la locul de domiciliu din Republica Moldova. Iar, în astfel de circumstanțe, ultimul prin prisma prevederilor Acordului din 10 februarie 1995 încheiat între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Federației Ruse privind garanțiile drepturilor cetățenilor în domeniul asigurării cu pensii, nu dispunea de statul de persoană strămutată, motiv pentru care stagiul de muncă realizat în Federația Rusă, nu urmează a fi cumulat la stagiul de muncă din Republica Moldova care constituie în total 26 ani și 2 luni.

Colegiul reține ca neîntemeiate aceste motive de refuz a organului de pensionare întru stabilirea pensiei anticipate pentru limita de vârstă, motiv pentru care va dispune anularea deciziei/răspunsului prin care i-a fost refuzată calcularea și achitarea pensiei anticipate pentru limita de vârstă.

Or, reclamantul Ilarion Calistru în susținerea poziției sale a prezentat certificatele din 15 septembrie 2015 privind venitul persoanei fizice pentru anii 2014 – 2015, eliberate de ГУП „Мосгортранс” din care în coroborare cu înscrierile din carnetul de muncă, rezultă că reclamantul-recurent Ilarion Calistru în perioada respectivă a fost domiciliat (înregistrat) conform adresei: Rusia, Moscova, str. Nasosnaia, nr. 37 (f.d.16-17,18-23).

Înscrisurile enunțate combat cele invocate de Casa Națională de Asigurări Sociale, precum că în perioada 2007-2016 care se solicită a fi inclusă în stagiul de cotizare, reclamantul Ilarion Calistru a activat în Federația Rusă în temeiul contractelor de muncă încheiate pe durată determinată, fără a fi radiat din evidență de la locul de domiciliu din Republica Moldova.

La fel, instanța de recurs apreciază ca fiind neîntemeiate argumentele intimei Casa Națională de Asigurări Sociale, preluate greșit de instanțele de judecată precum că în perioada 2007-2016 conform datelor din Registrul de Stat al Populației, Ilarion Calistru este înregistrat la domiciliu în Republica Moldova. Or, prin probele administrate la materialele cauzei, se confirmă cu certitudine că în perioada de la 1 martie 2007 – 2 martie 2008, 13 martie 2008 – 16 ianuarie 2009, 27 ianuarie 2009 – 21 ianuarie 2010, 19 februarie 2010 – 29 decembrie 2010, 6 aprilie 2011 – 16 februarie 2012, 4 aprilie 2012 – 28 ianuarie 2013, 30 ianuarie

2013 – 20 noiembrie 2013, 9 decembrie 2013 – 27 septembrie 2015 și 28 octombrie 2015 – 17 octombrie 2016 (în total 7 ani 9 luni 9 zile), Ilarion Calistru, de fapt, a locuit permanent și a muncit în Federația Rusă, achitând contribuțiile de asigurări sociale în fondul de pensii al Federației Ruse (f.d.16-17,18-23).

Aici, instanța de recurs ține să menționeze că conform art. 2 alin. (1) din Legea Federală din 25 iulie 2002 nr. 115-FZ cu privire la statutul juridic al cetățenilor străini din Federația Rusă, cetățean străin care locuiește permanent în Federația Rusă este persoana care a primit un permis de ședere. Permis de ședere - document eliberat unui cetățean străin sau apatrid în confirmarea dreptului de a avea reședința permanentă în Federația Rusă, precum și dreptul lor de a părăsi în mod liber Federația Rusă și de a intra în Federația Rusă.

Iar, în conformitate cu art. 6 din Legea Federală din 25 iulie 2002 nr. 115-FZ cu privire la statutul juridic al cetățenilor străini din Federația Rusă, un permis de ședere temporar poate fi eliberat unui cetățean străin în cadrul cotei aprobate de Guvernul Federației Ruse, cu excepția cazului în care această lege federală prevede altfel. Perioada de valabilitate a permisului de ședere temporar este de trei ani, cu excepția cazului în care această lege federală prevede altfel.

Potrivit mențiunilor din Forma nr. 2 privind datele înregistrării domiciliului, întocmită de ГУП „Мосгортранс”, prin ștampila aplicată, în coroborare cu probele administrate la materialele cauzei și înscrierile din carnetul de muncă, se confirmă că Ilarion Calistru în perioada respectivă a fost înregistrat cu domiciliu în Federația Rusă (f.d.16-17,18-23).

Raportând prevederile art. 2 și art. 6 din Legea Federală din 25 iulie 2002 nr. 115- FZ cu privire la statutul juridic al cetățenilor străini din Federația Rusă, la circumstanțele cauzei și având în vedere perioada aflării lui Ilarion Calistru în Federația Rusă mai mult de 7 ani, rezultă că acesta a avut reședință permanentă în Federația Rusă pe perioada de la 1 martie 2007 – 2 martie 2008, 13 martie 2008 – 16 ianuarie 2009, 27 ianuarie 2009 – 21 ianuarie 2010, 19 februarie 2010 – 29 decembrie 2010, 6 aprilie 2011 – 16 februarie 2012, 4 aprilie 2012 – 28 ianuarie 2013, 30 ianuarie 2013 – 20 noiembrie 2013, 9 decembrie 2013 – 27 septembrie 2015 și 28 octombrie 2015 – 17 octombrie 2016, timp în care a muncit și a plătit contribuții de asigurări sociale în fondul de pensii al statului respectiv.

Astfel, instanța de recurs apreciază întemeiate argumentele recursului privind aplicabilitatea în speță a prevederilor Acordului nr. 195 din 10 februarie 1995, încheiat între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Federației Ruse privind garanțiile drepturilor cetățenilor în domeniul asigurării cu pensii, din care rezultă că, la constatarea dreptului la pensie, inclusiv la pensiile anticipate pentru limita de vârstă și pentru vechime în muncă, se iau în considerare vechimea (asigurată) în muncă, obținută conform legislației ambelor state.

Or, acordul de reciprocitate între două state, în domeniul asigurării plăților sociale, nu este decât un mijloc de realizare a obligației constituționale și legale de plată a pensiei anticipate pentru limita de vârstă.

Prin urmare, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că perioada de activitate a reclamantului Ilarion Calistru în Federația Rusă de la 1 martie 2007 – 2

martie 2008, 13 martie 2008 – 16 ianuarie 2009, 27 ianuarie 2009 – 21 ianuarie 2010, 19 februarie 2010 – 29 decembrie 2010, 6 aprilie 2011 – 16 februarie 2012, 4 aprilie 2012 – 28 ianuarie 2013, 30 ianuarie 2013 – 20 noiembrie 2013, 9 decembrie 2013 – 27 septembrie 2015 și 28 octombrie 2015 – 17 octombrie 2016 (în total 7 ani 9 luni 9 zile), urmează a fi inclusă în stagiul de cotizare pentru stabilirea și calcularea pensiei anticipate pentru limita de vârstă a acestuia, având în vedere faptul că, ultimul a efectuat plățile contribuțiilor de asigurări sociale în fondul de pensii al Federației Ruse, iar după cum a fost menționat supra, conform Acordului nr. 195 din 10 februarie 1995, încheiat între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Federației Ruse privind garanțiile drepturilor cetățenilor în domeniul asigurării cu pensii, la constatarea dreptului la pensie, inclusiv la pensiile în condiții avantajoase (pensiile anticipate pentru limita de vârstă) și pentru vechime în muncă, se ia în considerare vechimea (asigurată) în muncă, obținută conform legislației ambelor state.

În astfel de circumstanțe și având în vedere că solicitantul Ilarion Calistru a întrunit cumulativ condițiile pentru stabilirea pensiei anticipate pentru limita de vârstă, și anume: vârsta necesară în vederea stabilirii pensiei anticipate pentru limita de vârstă de cel puțin 60 ani și confirmarea stagiului complet de cotizare prevăzut la art. 42 alin. (1) din Legea privind sistemul public de pensii, care în anul 2017 pentru bărbați a constituit 33 ani 6 luni, instanța de recurs consideră că Casa Națională de Asigurări Sociale neîntemeiat i-a refuzat lui Ilarion Calistru includerea în stagiul de cotizare la calcularea pensiei anticipate pentru limita de vârstă, a perioadei de activitate realizată în Federația Rusă, în condițiile în care a fost demonstrat cu certitudine faptul înregistrării domiciliului reclamantului pe teritoriul Federației Ruse și achitării de către aceasta a contribuțiilor de asigurări sociale în fondul de pensii al Federației Ruse.

Circumstanțele descrise permit instanței de recurs să conchidă temeinicia acțiunii în obligare, motiv pentru care va dispune anularea deciziei/răspunsului prin care reclamantului i-a fost refuzată calcularea și achitarea pensiei anticipate pentru limita de vârstă și va obliga autoritatea publică de a emite un act administrativ individual favorabil, de calculare și achitare a pensiei anticipate pentru limita de vârstă, începând cu data de 12 septembrie 2017.

Or, atât prima instanță, cât și instanța de apel au aplicat greșit prevederile legii, motiv din care actele judecătorești de dispoziție, nu pot fi menținute, iar acțiunea în obligare depusă de către Ilarion Calistru urmează a fi admisă.

Din considerentele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa integral decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și de a emite o nouă decizie cu privire la admiterea acțiunii în contencios administrativ depusă de Ilarion Calistru.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. c) în coroborare cu art. 224 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul depus de de Ilarion Calistru, reprezentat de avocatul Iulian Cașu.

Se casează integral decizia din 21 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 9 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, în cauza de contencios administrativ, la acțiunea în obligare depusă de Ilarion Calistru către Casa Națională de Asigurări Sociale privind obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil, de calculare și achitare a pensiei anticipate pentru limita de vârstă, și se emite o nouă decizie, prin care:

Se admite acțiunea în obligare depusă de Ilarion Calistru către Casa Națională de Asigurări Sociale privind obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil, de calculare și achitare a pensiei anticipate pentru limita de vârstă,

Se anulează răspunsul nr. C-1478/20 din 3 august 2020 a Casei Naționale de Asigurări Sociale.

Se obligă Casa Națională de Asigurări Sociale de a-i stabili și achita lui Ilarion Calistru, anul nașterii xxxx, cod personal xxxx, pensia anticipată pentru limită de vârstă, începând cu data de 12 septembrie 2017.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Ala Cobăneanu

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Aliona Miron